

Bibliografia i arxius consultats

ARXIU MONTSERRAT TARRADELLAS. *Ordre públic i violència a Catalunya (1936-1937)*. Barcelona: Dau, 2011.

BERGER, Gonzalo. *Les milícies antifeixistes de Catalunya. 21 de juliol-31 de desembre de 1936*. Tesi doctoral, Universitat de Barcelona, maig 2017.

CAMÓS, Joan et al. *Història de l'Hospitalet. Una síntesi del passat com a eina de futur*. L'Hospitalet de Llobregat: Centre d'estudis i Ajuntament, 1997.

DOMÍNGUEZ, Manuel. *Annual, un gran desastre en un projecte imperialista espanyol. 2019*.
<http://localmundial.blogspot.com/2019/08/annual-un-gran-desastre-en-un-projecte.html>

ENGEL, Carlos. *Historia de las brigadas mixtas del ejército popular de la República 1936-1939*. Madrid: Almena, 2005.

GERHARD, Carles. *Comissari de la Generalitat a Montserrat (1936-1939)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982.

HERNÁNDEZ, Francesc Xavier et al. *La columna Macià-Companys*. Barcelona: Fundació Josep Irla, 2008.

LLORT, Josep. "El regiment pirinenc núm. 1 de Catalunya", dins *Recuerdo a la sombra de las banderas (1936-1939)*. Barcelona: Patronat del castell de Montjuïc, 2003.

MASSOT, Josep. *La guerra civil a Montserrat*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984.

MASSOT, Josep. *El desembarcament de Bayo a Mallorca, agost-setembre de 1936*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987. (Biblioteca Serra d'or).

PONS, Joan *et al.* *Anarquia i república a la Cerdanya (1936-1939). El "Cojo de Málaga" i els fets de Bellver.* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991.

PUJADÓ, Judit. *El llegat subterrani, els refugis antiaeris de la guerra civil.* Badalona: Ara llibres, 2008.

RAMON, Jaume de. *El regiment pirinenc núm. 1 de Catalunya.* Barcelona: Rafael Dalmau, 2004.

RIBAS, Pep.

https://www.celh.cat/sites/default/files/publicacions/pdf/2_BOMBARDEIG_REFUGIS_LHOSPITALET.pdf

RIUS, Joan. *Deu anys crucials a l'Hospitalet de Llobregat 1930-1940.* L'Hospitalet de Llobregat: Ateneu de Cultura Popular, 2010.

SALMERÓN, Inocencio. *Històries de Collblanc-La Torrassa.* L'Hospitalet de Llobregat: Arxiu del Museu, 2009.

SANTACANA, Carles *et al.* *Col·lectivititzacions al Baix Llobregat (1936-1939).* Barcelona: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.

SANTACANA, Carles. *Victoriosos i derrotats. El franquisme a l'Hospitalet 1939-1951.* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994.

SOLÉ, Josep M. *et al.* *Catalunya sota les bombes (1936-1939).* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986.

SOLÉ, Josep M. *et al.* *La guerra civil a Catalunya.* Barcelona: Edicions 62, 2004.

VILA, Eloi. *Cartes des del front.* Barcelona: Ara llibres, 2012.

VILLARROYA, Joan. *Els bombardeigs de Barcelona durant la guerra civil (1936-1939).* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999.

XIFRA, Narcís. *El 19 de juliol de 1936 al monestir de Montserrat*. Barcelona: Pòrtic, 1973.

<http://www.museul-h.cat/utills/obreFitxer.ashx?Fw9EVw48XS7HMWQcijmUc9pdnEfwrxWI-wuux03KhxTVLGoN5BuoDxoXC9nkNxFvL>

150) ESCRITS DE GUERRA

MOLLERUSA 30 d'Abril del 1938

RAFAEL DOMINGO
L'HOSPITALET.

Amic Caríssim: Tinc el gust de saludar-te des d'aquestes
ferres lleidatanes, on estic ara, treballant per la causa. No t'he escrit fins
ara, perquè francament no sabia on aniria a parar i tampoc sabia quina
adreça donar-te, car anava de l'un cantó a l'altre, sense cap mena d'or-
ientació fixa, ni de feina determinada. Ara sí; ara tinc la sort de po-
der dir que em trobo plenament instal·lat en un lloc de treball de d'
on em puc permetre el luxe de poder escriure't a màquina, cosa que no
havia pogut fer encara des de que estic mobilitzat. Això vol dir, que en
aquests moments, soc l'home més feliç del món i treballo dintre del meu
ambient, cosa que per cert, crec que ja era hora. Treballo a les oficines
de Sanitat dintre la Jefatura mateix, perteneixent a la plantilla de la
mateixa. I per cert que puc assegurar-te que ha estat una qüestió de pu-
ra, de pura xamba de la qual el més estranyat en soc jo mateix.
Suposo que per ací els assumptes us aniran bé. Així ho desitjo; com i-
gualment et desitjo per tu i tota la teva família, bona salut i força
sort. No sé si la meua esposa t'haurà dit o fet dir quelcom sobre el llo-
guer del pis; car no sé el que va dir-me referent a les targetes del rati-
o-
nes racionament. Jo vaig dir-li que es dirigís a tu. Ja sé que si ho ha
fet li hauràs solucionat. I si no ho ha fet encara t'ho comunico per tal
de que n'estiguis enterat i ella no es trobi desemperada.
Dona records als amics. I tu reb una forta estreta i tot l'efecte
del teu amic que t'aprecia:

Joan Rius

JOAN RIUS i VILA (Igualada 1912-Vilanova i la Geltrú, 1986)

Escriptor, mestre i periodista. Estudià humanitats i filosofia als caputxins. Als 18 anys es traslladà a l'Hospitalet a treballar a Can Busquets i ben aviat s'integrà culturalment i políticament a la vida local, col·laborant en les publicacions periòdiques de l'època. Fou soci fundador del nostre Ateneu de Cultura Popular. Fèu classes a l'Acadèmia Comercial i al Col·legi del senyor Massot i, per damunt de tot, fou testimoni d'excepció, a casa nostra, de la proclamació de la República, del 6 d'Octubre, del 19 de Juliol de 1936, de la revolució i la guerra civil. En aquest volum, que avui ve a enriquir la cada dia més important "Col·lecció La Medusa", Joan Rius ens explica les seves vivències d'aquell temps i redescobreix, per als hospitalencs, una part interessantíssima de la seva història contemporània.

Joan Rius i Vila publicà (a través del Museu d'Història de l'Hospitalet), *El meu Josep Janés i Olivé*, premi d'Assaig i Investigació Històrica convocat pel nostre Ajuntament. També és autor d'*Un conte d'infants*, d'una bibliografia exhaustiva del poeta vilanoví Manuel de Cabanyes i traduí, entre altres, *Madame Bovary* de Gustave Flaubert, *Benedicció de la terra*, de Knut Hamsun i *El roba del elefante blanco* de Marc Twain, etc. També cultivà la poesia.

Fotos 152 i 153. Carta i contraportada del llibre de Joan Rius, regidor d'ERC a l'Ajuntament durant la república i la guerra civil.

AMHL- 901_024_1938_001

Arxius visitats i arxius consultats a distància

Arxiu municipal de l'Hospitalet de Llobregat (AMHL)
Arxiu Nacional de Catalunya (ANC)

Archivo General de la Administración (Alcalá de Henares)
Archivo Histórico Nacional (Madrid)
Ateneu Enciclopèdic Popular (Barcelona)

